

pe. 7 aduol. la. ad osti. mo. **Dicit q** monumentū dñi dom? rōmā fuit: de subiacēte rupe excisā: ante altitudinis vt homo rectus exstēns vix extenta manu culmē posset attingere: 7 h3 introitū ab oriente: cui lapis magnus inuolutus atq; impositus est. in eius pte aquilonari ipm sepulchru. i. loc. dñici corpis de eadē petra factū est: septē hñs pedes longitudinis: nūū palmozū mensura a pauimento altius emīnens: qui. s. locus nō desuper: sed a latere meridiano p totū patet: vnde corp? inferebat. **Color** autē monumenti 7 loculi albo 7 rubeo dicit ē p mixtus. **HIE.** Sepultura autē christi resurgim? de cēfione eius ad infēros nos ascendim? ad celo a. hic iuenit mel in ore leonis mortui. **THEO.** Imitemur autē 7 nos ioseph recipientes christi corp? p vnitatē: 7 ponam? illud in monumento exciso de petra. i. in aīa memo: ante 7 nō obliuiscēte deū illa enī aīa ex petra excisa. i. ex christo q est petra qui pti-ner firmitatē. Inuoluere etiā debem? ipm in syndone. i. in corpore puro suscipe. **Syndon** namq; est corp? qd est aīe in dumentū. Decet enī nō solū pura aīa corp? christi suscipere: s; in corpore puro. Inuoluere autē oportet: sed nō aperire: nā secretū clausū est 7 occultū. **Sequit:** Maria autē magda. 7 maria ioseph aspiciēbāt vbi poneret. **BEDA:** In luce legimus q stabant notī ei? a longe 7 mulieres q se-cute erāt cū. Hic ergo notis iesu post depositū ei? corp? ad sua remeantib? sole mulieres q artius amabāt funus subsecute quō poneret respicere curabāt: vt ei tpe pgruo munus possent deuotiōis offerre. **Dic** autē pascues san-ctas mulieres. i. aīe humiles idē faciūt: cū amore saluatori feruentis passionis eius vestigiis in hoc seculo quo ppa-randa est requies futura diligēter obsequunt? 7 si forte va-leant imitari pia curiositate quo ordine sit ei? passio cō-pleta ppendunt. **HIERO.** Hec etiā pgruū ad populū iudiciū in fine credentē: q nobilitat fide vt abrahe sit filius deponit desperationē: expectat regnū dei. Inrat ad chri-stianos vt baptizet: qd significat nomē plati. i. malleato-ris. i. q domat ferreas gētes: vt regat eas in virga ferrea: 7 petit sacrificiū quod donat penitentibus in fine viati-cum: 7 corde mūdo 7 peccati mortuo inuoluit munimine fidelis stabilitū opculo spei per opera charitatis cōcludit. **funis. n.** pcepti est charitas: aspiciētib? a longe electi qui sunt stelle maris: quando si fieri potest scandilgabuntur etiam electi.

CA. XVI.

Et cū transisset sabbatū: maria magdale-ne 7 maria Jacobi 7 salome emerūt aroma-tata: vt venientes vngerent iesu. **Et** valde mane vna sabbatoz veniunt ad monumentū: or-to iam sole. **Et** dicebant ad inuicē: Quis reuoluet nobis lapidē ab ostio monumenti? **Et** respicientes viderūt reuolutū lapidem. **Erat** quippe magnus valde. **Et** introeuntes in monumentū viderūt iu-uenē sedentē in dextris coopertū stola candida: 7 obstupuerunt. **Qui** dicit illis: Polite expauescere Iesum qritis naçarenū crucifixū: surrexit nō ē hic. **Eccē** locus vbi posuerūt eū. **S; ite** dicite discipu-lis eius 7 petro: q pcedet vos in galileā. **Ibi** eum videbitis: sicut dixi vobis. **At** ille exeuntes fuge-rūt de monumento. **Inuaserat** enī eas tremor 7 pa-uor: 7 nemini quicq; dixerūt. **Timebant** enī.

HIERO. Post sabbatū tristiciā felix irradiat dies: que pmanet in diebus tenet: lucet prima in eo lucefēte: 7 dño in eo cū triūpho resurgēte. vñ dicit: **Et** cū transi. sab. ma. magda. 7 ma. ia. 7 sa. cme. aro. vt ve. vn. iesu. **GLO.** Re-ligiose. n. mulieres sepulto dño cū licuit operari. i. vñq; ad solis occasū vngueta parauerūt vt lucas dicit. **Et** q; p an-gustia tps nō poterāt explere: mox trāfacto sabbato. i.

occidēte sole vt opandi licētia redit: festinauerūt emere aromata: sicut marcus dicit h: vt venientes mane vngerēt corpus iesu. neq; vespē sabbati poccupāte iā noctis arti-culo monumentū adire valuerunt. vñ sequit: **Et** valde ma. vna sab. ve. ad monu. or. iā sole. **SEVE.** Mulieres h loco feminea deuotiōe discurrūt: que nō vt viuēt fidē: s; vt mortuo vngueta deferūt ad sepulchz: 7 vt sepulto pa-rant meroris obsequia: nō vt resurgētū pparāt diuinoz gaudia triūphoz. **THEO.** Nō. n. magnitudinē atq; di-gnitatē diuinitatis christi sapiūt. **Venerūt** autē iuxta p sue tudinē iudeoz vngere corpus iesu: vt. s. maneret odorife-rū: ne humiditate scaturiret. nā aromata virtutē habēt deificatiua: humiditatē corpis absorbetia. vñ icorruptū corp? pseruāt. **GREGO.** in ho. Nos autē in eū q ē mor-tuus credētes: si odorē virtutū refecti cū opiniōe bonoz opezz dñm qrim? ad monumentū illi? cū aromantib? veni-m? **Sequit:** **Et** valde ma. vna sab. ve. ad mo. or. iā sole.

AVG. de cō. euā. **Qd** lucas dicit: valde diluculo 7 io-annes: **Mane** cū adhuc tenebre essent: hoc intelligitur mar? dicit: **Valde** mane: oriēte iā sole. i. cū celū ab oriētē pte albesceret: qd fit vtiq; nisi solis oriētē vicinitate. **Fus** enī ē ille fulgor: q nocte aurore appellari solet: iō nō repug-nat ei q ait: **Cū** adhuc tenebre sūt. **Dic** quippe surgente ali-que relige tenebre: atq; tāto min? sūt: qto magis oriēt lux: nec accipiēdū est qd ait: **Valde** mane or. iā sole. tāq; sol ipse iā videret sup terrā: s; de p. ximo adueniēte in has p-tes sole. i. or. iā celū illuminare incipēte. **HIE.** Val-de g mane dicit: qd ali? euāgelista dicit: diluculo. **Dilu-cu** lū autē ē inter tenebras noctis 7 diei claritatē. **In** q salus humani generis puenit: felici vicinitate in eccliaz declarā-da more solis qui p. xima luce p. xurgēs roseā p. mittit au-rore: vt gratia p. clari splendoris p. paratis oculis possit intueri: qn tps dñice resurrectionis illuxit: vt tunc laudes christi tota caneret fm exemplū feminaz eccliaz: qn genus humanū exēplo sue resurrectionis aiauit: qn vitā p. stuit 7 lumen credulitatis infudit. **BEDA:** Sicut autē q valde mane mulieres venerūt ad monumentū: iuxta hīstoriā ma-gn? feruor charitatis oñdit: ita iuxta itellectū mysticū no-bis dat exēplū vt illuminata faciet: discussisq; virtoz tene-br: odorē bonoz opezz dño 7 oionū suauitatē studeam? offerre. **THEO.** dicit autē: **Vna** sab. i. p. xima diez heb-domadē. **Sabbata** nāq; dies hebdomadē nūcupant: vna vō dicit p. ma. **BEDA:** **Vel** p. ma sabbatoz: p. ma dies ē a die sabbatoz. i. requieionū q in sabbatū custodiebant. **Sequit:** **Et** oi. adin. q. re. no. la. ab of. mo. **SEVE.** Obscu-ratū erat vñ pect? oculi clausi: 7 iō patefctū sepulchz glo-riaz p. t? nō videbat. **Sequit. n.** **Et** resp. vi. re. la. **BEDA:** Quō lap? angelū reuoluit? sit: **Mathe** sufficēt exponit hēc reuolutio lapidis mystice refectionē sacramentoz christi que velamine littere legalis tenebantur insinuat: lex enī lapide scripta est. **Sequitur:** **Erat** quip. mag. val.

SEVE. **Et** plus iam magnus merito q forma: qui crea-toris mundi corpus 7 claudere 7 opire sufficit. **GRE.** **Mulieres** autē angelos vident q cum aromatibus vene-runt: quia ille mentes supernos ciues aspiciunt: que cum virtutibus ad sancta desideria veniunt. vñ de sequitur: **Et** intro. in mo. vi. iuu. se. in dex. cooper. stola candi. 7 ob-stu. **THEO.** Si matheus dicit angelum sedere super lapidē: **Marcus** vero q mulieres introcūtes monumen-tum viderunt sedentem iuuenem: nō mireris: nam quem viderūt p? sedētē sup lapidē: ipm etiā intus in monumē-to postmodū viderūt. **AVG.** de cō. euā. **Aut** itelligam? matheū tacuisse de illo agelo quē intrātes viderūt: marcū vō de illo quē foris sup lapidē sedētē viderūt: vt duos vi-derit: 7 a duob? sigillatū audierint q dixerūt angeli de iesu aut certe intrantes in monumentū in aliqua septa mace-rie debemus accipere qua cōmunitū locū tunc fuisse cre-dibile est in aliquo spatio ante petram: qua excisa locus factus fuerat sepulture: vt ipm viderint in eodem spatio

sedente a dextris quē dicit mattheus sedentem sup lapidē.

THEO. Quidā autē dicit qd alie fuerūt mulieres que dicit a mattheo: alie qd a marco: s3 maria magda. seqbat oēs feruidā festinationē habēs 7 ardētē affectū. **SEVE.** Introierūt 3 mulieres ad sepulchrū vt psepulche chriso: chriso p surgeret de sepulchro. vidēt iuuenē vt cernerent nre resurrectionis etatē: qz nescit resurrectio senectutē: et vbi nasci mori qz nescit: ibi etas nec admittit detrimēta: nec indiget incrementē. vñ iuuenē nō senē: nō infantē: s3 io cundā etatē viderūt. **BEDA:** Viderūt autē iuuenē sedē tē in dextris. i. ad meridiana partē loci illi? vbi positum erat. cor p. n. qd supinū facēs: caput habebat ad occasū: dextrā necesse erat hīc ad austrū. **GRE.** in ho. Quid autē p sinistrā: nisi vita pns? Quid vērō p dextrā: nisi vita ppetua designat? Quia igit redēptor noster iā pntis vite cor: ruptionē trāsierat: recte angelus qd nūciare phennē ei? vitā venerat: in dextera sedebat. **SEVE.** Vidēt etiā iuuenē sedentē a dextris: qz resurrectio recipit nil sinistrū. Uidēt etiā coopertū stola cādida. Stola ista nō est ex mortali vellere: s3 ex virtute vitali splēdēs celesti lumine: nō colore terreno dīcēte ppheta: Amictū lumine sicut vestimēto. 7 de iustis: Tunc iusti fulgebunt sicut sol. **GREGO.** in ho. Vel stola cādida cooprus apparuit: qz festiuitatis nre gaudia nūciant: cādoz etenī vestī: splēdore nre dēnitiat solēnitatis. **HIERO.** Vestis etiā cādida vera leticia est hoste depulso regnoqz adepto: rege pacis q̄sito 7 inuēto 7 nūq̄ dimisso. hic igit viuens formā resurrectionis timētib? morte oñdit. Q autē obstupuerūt. i. qd oculi nō vidit: nec auris audiuit: nec in cor hoīs ascendit qd pparauit deus diligentib? se. Sequit: Qui dicit illis: no. expa. **GRE.** in ho. Ac si dicat: Pauca illi qd nō amat aduentū supnoz: ciuitū. pertimescāt qd carnalibus desiderijs pssi: ad cor societate ptingere se posse desperāt. vos autē cur pertimescitis: qd vros cōciues videtis? **HIERO.** Nō enī est timor: in charitate. Quid expauesceret qd iuenerūt quē q̄sierunt? **GREGO.** in ho. Sed iā qd angelus subiungit audiam? Iesu q̄ritis nazarenū. Iesus latino eloq̄o salutaris. i. saluator: interpretat. at vero tūc multi Iesus dī ei poterāt: nec tūc substantiā s3 nūcupatiue: iō 7 loc? subiungit: vt de quo iesu dictū sit manifestet: nazarenū. Et cām p̄tinus subdit: Crucifixū. **THEO.** Nō enī erubescit crucē: i. hac nāqz sal? hoīuz ē 7 beatoz p̄ncipū. **HIERO.** Radix autē amara crucis euauit. flos vite cū fructib? erupit. i. qd iacuit in morte: surrexit in gloria. vñ addit. Surrexit: nō est hic. **GRE.** in ho. Nō est hic: dicit p̄sentiam carnis: qui tamen nūq̄ deerat per p̄sentiam maiestatis. **THEO.** Et quasi dicat. Vultis certificari de eius resurrectione subdit: Ecce locus vbi posuerunt eū. Propter hoc. n. 7 reuoluerat lapidē vt locū ostēderet. **HIE.** Ostendit autē immortalitas mortalib? ad gratiarū actionē debita: vt intelligam? qd fuerim? 7 sciam? qd futuri erimus. Sequit: Sed ite dī. dī. eius 7 p̄. qz p̄. vos in galileā. Mulierib? dicit vt nūciant aplīs: qz p mulierē mors annūciata est: p mulierē vitā resurgēs. Dicit autē specialiter: Et petro. qz se indignū iudicauit discipulatu: euz ter negauit magistrū: s3 peccata p̄terita nō nocent qn nō placēt. **GRE.** in ho. Si autē hūc angelus nō nominatim exprimeret qd magistrū negauerat: venire inter discipulos nō auderet. vocat ergo ex noīe ne desperaret ex negatione. **AVG.** de con. euā. Q autē dicit: P̄. vos in ga. ibi eū vi. it. dī. vo. videt hoc sonare qd Iesus nō erat demonstraturus se discipulis post resurrectionē nisi in galileā: quā demonstrationē nunc ipse marcus cōmemorauit. Q enī dixit: Mane prima sabbati apparuit marie magdale ne. post hoc duob? euntibus in villā: factū est in hierusalē ipō die resurrectionis. deinde venit ad vltimā manifestationē: quā factā scimus in monte oliueti nō longe a hierusalē. Nūquā igit cōmemorat mare? ipletū qd ab angelo p̄nūciatū ē testat. Mattheus vērō nullū aliū locū omni-

nō cōmemorat: vbi discipuli postq̄ surrexit viderint: nō minū: nisi in galileā s3 angeli p̄dictionē. S3 cū nō sit ex p̄sensū qn id futurū ē: vtrū primū anteq̄ alibi ab eis vi sus ē: idqz ipm qd discipulos mattheus dicit esse in galileā in monte: nō exprimit diē nec narrādi ordinē: nō aduersat quidē mattheus narrationib? ceteroz: s3 dat eis intelligēdi atqz accipiēdi locū. Verūtamē qd dñs nō ibi primū se demonstraturus erat: s3 in galileā vbi postea villos est se videndū mandauit: q̄uis fidelem facit intentū ad qd rendū in quo mysterio dictū intelligat. **GREGO.** in ho. Galileā nanqz transmigrationis interpretat. iā p̄p̄e redēptor noster a passione ad resurrectionē: a morte ad vitā transmigrationē: 7 nos resurrectionis eius gloriā post leti vī debūmus: si modo a vitīs ad virtutū celsitudinē transigramus. Qui ergo in sepulchro nūciat in trāsmigratione oñdit: qz is qui in mortificationē carnis agnoscat in trāsmigratione mētis videt. **HIERO.** Breuis ergo snia in syllabis: sed ingens in quātitate p̄missio. Ibi ē gaudij nō stri fons 7 salutis eterne origo p̄parata. Ibi p̄gagatur disperisiones 7 sanant contriti corde. Ibi inquit cū videritis: sed nō sicut vidistis. **AVG.** de cō. euā. Significat etiam qd gratia christi de populo israel erat trāsmigrata ad gentes: a quibus apostoli nullo modo p̄dicantes suscipientes: nisi eis viā dominus in eoz cordibus p̄ueniens p̄parasset. 7 hoc est: P̄. vos in ga. ibi eū vi. i. ibi mēb? eius inuenietis. Sequit: At ille exētes fugerunt de monumento. Inuaserat. n. eas tremor 7 pauor. **THEO.** Id est stupor: propter visionē angeli 7 admirationē resurrectionis. **SEVE.** Angelus quidē sedet in monumento de monumento fugit mulieres: quia ille de celesti substantia confidit: turbantur ite de conditione terrena. Sepulchrū qui mori non potest: timere nescit. mulieres autē de p̄senti facto tremunt: 7 sepulchrū vt mortales adhuc mortaliter expauescunt. **HIERO.** Hoc etiā dicitur de futura vita in qua fugiet dolor 7 gemitus. Immanis enim mulieres ante resurrectionē omniaqz faciunt: post resurrectionē fungentes mortem 7 pauorem. Sequit: Et ne quicqz dix. time. enī. **THEO.** Aut propter iudeos: aut timore visionis dēntē tacebant hoc quod audierant. **AGV.** de cō. euā. Querī autē potest quēadmodū hoc dicat marcus cū dicat mattheus: Et exierunt cito de monumento cum timore 7 gaudio magno: currentes nūciare discipulis eius. nisi intelligamus ipsoz angeloz nō minī aulās fuisse aliq̄ dicere: id est respondere ad ea que ab illis audierant: aut certe custodibus quos tacētes viderunt. nam illud gaudiū quod mattheus cōmemorat: nō repugnat timori de quo marcus dicit: Debuitis eū vtrūqz in illarū animo factum intelligere: etiam si mattheus de timore nō diceret. Cum vērō 7 ipse dicat: Exierunt cito de monumento cū timore 7 gaudio magno. nihil ex hac re questionis remanere permittit. **SEVERI.** Signanter etiā dicitur qd nemini quicqz dixit: qz mulieribus andire nō loqui dātū est: discere nō docere. **Burgens** autē iesus: mane prima sabbati apparuit primo marie magdalene de qua cecerat septus demonia. Illa vadens nūciauit his qui cum eo fuerant lugentibus 7 flentibus. Et illi audientes: quia viueret 7 visus esset ab ea: non crediderunt. Post hec autē duobus ex his ambulantibus cōuersus est in alia effigie euntibus in villā: 7 illi eūc nūciauerunt ceteris: nec illis crediderunt. **AVG.** de cō. euā. Iā p̄ resurrectionē quēadmodū apparuit dñs p̄siderādū ē. Dicit. n. mare? Burgēs autē mane p̄ma sab. ap. p̄. ma. mag. de qua eie. septez demonia. **BEDA:** Hec apparitio quomodo 7 vbi facta sit: Joānes plenissime docet. Surrexit autē dominus mane de monumento: in quo sero iam facto erat depositus: vi

adimpleret illud psalmiste: Ad vesperam demorabitur: et ad matutinum leticia. **THEO.** Vel aliter: **Q.** dicitur: Surgens ielus. ibi puncta. deinde dicitur: Mane pri. sab. ap. primo Marie magda. **GRE.** in ho. At eni lampson media nocte non solum de gaza exijt: sed etiam portas tulit: sic et redeptor noster ante lucem resurgens non solum liber de inferno exijt: sed ipsa etiam inferni claustra destruxit. De **Ma-**ria autem hic marcus septem demonia electa fuisse testat: et quod septem demonia nisi vniuersa vitia significat: quia enim septem diebus omne tempus comprehendit: recte septenario numero vniuersitas figurat. **THEO.** Septem igitur demonia Maria habuit: quia vniuersis vitis plena fuit. aut septem demonia septem virtutibus spiritus sancti dicitur: ut spiritus absque timore et absque sapientia: absque intellectu: et quicunque alia donis spiritus sancti opponunt. **HIERO.** Et autem de qua elegerat septem demonia primo ostendit: quia meretrices et publicani preceperat synagoga in regnum dei vel latro pesserit apostolos. **BEDA:** In principio etiam mulier inducit: culpe viro fuit: nunc quia morte primo gustauit: resurrectione primo videt: ne periret reatus apud viros obprobrium sustineret. et quod viro culpam transfuderat: transfudit et gratiam. Nam sequitur: Illa va. n. his qui cum eo fu. lu. et fle. **HIERO.** Sicut et luget qui non dolum viderunt: sed non post multum solabunt. Beati. n. qui lugent nunc: quoniam ipsi solabunt. **BEDA:** Recte autem hic mulier qui leticia dominice resurrectionis prima nuntiavit: a septem demonibus curata esse memoratur: ne quis digne penitentis de admissorum venia desperaret: et ut ubi abundauit peccati superabundasse et gratia monstraret. **SEVERI.** Nunciat autem Maria: sed iam non femina sed ecclesia gestas: ut si prout sicut femina tacebat: hic in ecclesia et nunciet et loquat. Sequitur: Et illi autem qui viuunt. et vi. et ab ea: non cre. **GRE.** in ho. Quod resurrectione dominica discipuli tarde crediderunt: non tam illorum infirmitas quam nostra vitia dicam futura firmitas fuit. Ipsa namque resurrectio illis dubitantibus per multa argumenta monstrata est: que dum nos legentes agnoscimus: quod aliud quod de eorum dubitatione solidamur. Sequitur: Post hoc autem ex his autem. ostendit. est in alia effigie. eun. in vii. **AVG.** de con. eu. De istis duobus quorum vnus erat cleophas et Lucas totum narrat: sed Marcus hic breuiter perstringit. Castellum quippe illud de quo Lucas loquitur: non absurde accipimus etiam villam potuisse appellari. et in codicibus quidem grecis magis agrum inuenimus quam villam. Agri autem nomine non castella sunt: verum etiam municipia et colonie solent vocari ex tractu civitate: quod quasi caput et mater est ceterarum. Quod autem ait Marcus: eis in alia effigie dominum apparuisse: hoc Lucas dicit quod eorum oculi tenebantur: ne agnoscerent eum. Oculis. n. eorum acciderat aliquid quod ita manere permittit et versus ad fructum panis. **SEVERI.** Nemo autem putet christum sua resurrectione sui vultus effigie commutasse: sed mutat effigies dum efficit ex mortali in immortalis: ut sic acquisuisse vultu gloriam: non vultus substantiam perdidisse. Duobus autem visus est quod duobus populus. i. gentibus et iudeis resurrectionis fides predicanda monstrat. Sequitur: Et illi ex. n. cre. nec il. cre. Quod marcus dicit: Nunciamur ceteris: nec illis crediderunt. cum Lucas dicat quod iam inde loquebantur vere resurrexisse dominum: et Simoni apparuisse: quod intelligendum est nisi aliquos ibi fuisse qui nolent credere. **THEO.** Non. n. de. xj. apostolis hoc dicit: sed de quibusdam alijs quos ceteros nominat. **HIERO.** Mystice autem intelligitur quod fides hic laborat agens actiua vita: illic contemplatiua securus fidei re gnatur. hic per speculum contemur imaginem: illic facie ad faciem videbimus veritatem. unde ambulantibus. i. laborantibus ostensus est in alia effigie et nunciantibus non est creditum: sicut Moyses viderunt quod non sufficiebat eis qui dicit: Ostende mihi te ipsum. Oblit enim carnis sue postulat in vita ista quod speramus in futura.

Q. Nouissime autem recubentibus illis undecim apparuit: et exprobrauit incredulitatem eorum: et duritiam

cordis: quia his qui viderant eum resurrexisse non crediderunt. Et dixit eis: Euntes in mundum vniuersum: predicate euangelium omni creature. Qui crediderit et baptizatus fuerit: saluus erit: qui vero non crediderit condemnabitur. Signa autem eos qui crediderint: hec sequentur: In nomine meo demonia eiicient: linguis loquentur nouis: serpentes tolerant. Et si moriuferum quid biberint: non eis nocebit. Super egros manus imponent: et bene habebunt.

GLO. Complectur euangelica narratione Marcus nouissima apparitionem qua christus post resurrectionem discipulis apparuit: commemorat. Nouissime autem recubentibus illis. xj. appa. **GREGO.** in ho. Notandum autem quid Lucas in actibus referat dicens: Conuerses precepit eis ab hierosolymis ne discederent. et post pauca: Uidentibus illis eleuat est. Comedit enim et ascendit: ut videlicet per affectionem comestitionis veritas patet carnis. unde et hic dicitur quod recubentibus illis nouissime apparuit. **HIERO.** Apparuit autem. xj. simul congregati: ut oes testes sint et enarrarent omnibus quod coiter viderunt et audierunt. Sequitur: Et exprobrauit eis quod coiter viderunt et audierunt. non cre. **AVG.** de co. eu. Quod autem nouissime hoc factum est: Nouissimum quippe illud est: quod dominus in terra apostoli viderunt: quod factum est. xl. die post resurrectionem eius. Nunc quod non tunc exprobratur: erat quod non credidissent eis quod eum viderant resurrexisse: quoniam iam ipsi post resurrectionem toties eum viderant. Restat igitur ut intelligamus: nunc Marcus breuiter commemorare voluit: et iam dixit: Nouissime: quia ipso die hoc nouissimum fuit iam incipiente nocturno tempore: postea quod discipuli de castello redierunt in hierosolymam: et inuenerunt sicut dicit Lucas. xj. et quod cum illis erat colloquens de resurrectione domini. Sed erat ibi vitiosus non credentes. His igitur sicut Marcus dicit discubentibus: et adhuc inde sicut dicit loquentibus: stetit in medio eorum dominus: et ait illis: Pax vobis. sicut Lucas et iohannes dicunt. Verbis itaque dominus quod tunc eum locutus est discipulis Lucas iohannesque dixerunt: interponit et illa exprobratio de qua Marcus hic dicit. Sed hic rursus mouet: quod discubentibus. xj. dicit apparuisse Marcus: si illud ipsum est diei dominici iam noctis initio: cum apte iohannes dicat non cum eis fuisse thoma: quem credunt exiisse inde antequam dominus ad eos intraret: postea quod illi duo redeunt de castello cum ipsis. xj. colloqui sunt: sicut apud lucam inuenimus. Sed Lucas in sua narratione dat locum: quo possit intelligi dum hec loqueretur postquam inde exiisset thoma: et postea dominus intrasset. Marcus autem quod dicit: Nouissime discubentibus illis. xj. apparuit etiam thoma illic fuisse cogit fatari: nisi forte quis vno absente. xj. non voluit appellare: quia eadem tunc apostolica societas hoc numero nuncupabatur: antequam matthias in locum inde surrogaret. Aut si hoc durum est accipere: illud accipiamus post multas demonstrationes eius eum nouissime recubentibus. xj. apparuisse. i. ipso. xl. die. Et quoniam iam erat ab eis ascensus in celum: hoc eis illo die magis exprobrari voluisse: quia his qui audierant eum resurrexisse non crediderant antequam ipsi eum viderent: cum vitiosus per ascensionem suam predicantibus euangelium etiam gentibus quod non viderunt fuerant credituri. post illam quippe exprobrationem ait idem Marcus: Et dixit eis: Euntes in mundum vniuersum. Et infra: Qui vero non cre. etc. Hoc igitur predicaturi: nonne ipsi permixti fuerant obiurgandi quod antequam dominum viderent non crediderunt eis quibus post apparuisset. **GREGO.** in ho. Jecirco etiam tunc dominus discipulos increpauit: cum corporaliter reliquit: ut verba quod recedens diceret: corde audientium artum impleta remaneret. **HIE.** Exprobrat autem incredulitatem ut succedat cor carnis charitate plenum. **GRE.** in ho. Increpata igitur eorum duritia: quod admonendo dicat audiamus. Sequitur. n. Euntes in mundum vniuersum. etc. Omnis creature nomine signat homo. Omnis. n. creature aliquid habet ho-

mo. hz nāqz cōe cū lapidibz: viuere cū arboribz: scire cū aialibz: itelligere cū angelis. Omni n. creature p̄dicat cū ageliū: cū soli hoi p̄dicat: qz ille videt et docet: ppter quē in terra cūcta creata sūt: a quo oia p quādā similitudinē aliena nō sūt. P̄dī etiā ois creature noie ois natio gētiū designari. an. n. dictū fuerat: In viā gētiū ne abieritis. nūc aut dicit: P̄dicare eū. omni creature. vt. s. p̄ius a iudea aploz repulsa p̄dicatio: tūc nobis in adiutoriu fieret: cū hāc illa ad dānationis sue testimoniū sup̄e repulisset. **THEO.** Vel omni creature. i. credenti et nō credenti. Sequit: Qui cre. et bap. fu. sal. erit. Nō. n. sufficit credere: nā q̄ credit et nō dū est baptizatus: s; cathecuminus nō dū est p̄e te salutē adeptus. **GREGO.** in ho. fo: tal se aut vnusqz apud semetipm dicat: Ego iā credidi: saluus ero. vep̄ dicit si fidē operibz teneat. Vera etenim fides est q̄ in hoc qd̄ verbis dicit: operibus nō p̄dicat. Sequit: Qui vero nō cre. p̄dē. **BEDA:** Quid adhuc hic dicemus de paruulis q̄ p̄ etate adhuc credere nō valēt: nā de maioribus nulla q̄stio est: In ecclesia. n. saluatoris p̄ alios paruuli credūt sicut ex alijs ea q̄ illis in baptismo peccata remittūt p̄traxerūt. Sequit: Signa aut eos q̄ cre. hec se quen. In no. meo demo. eijcient. lin. lo. no. serp. tollent. **THEO.** Hoc ē disp̄gent intellectuales: sicut illud: Calcabitis sup̄ serpētes et scorpiones. itellectualiter itelligit. P̄dī aut itelligi de sensibilibz serpētibz: sicut etiā paulus a vipa nullū habuit nocumētū. Sequit: Et si mori. quid bi. nō eis no. Multa talia facta in historijs legim. Multos nāqz venena bibita christi munera signaculo ledere nō valebāt. Sequit: Super egros ma. ipo. et bñ habebūt. **GREGO.** in ho. Nūquid aut qz ista signa nō facimus minime credim. Sed hec necessaria in exordio eccle fu erūt: vt. n. fides crederet credenti: miraculis fuit nutrienda: qz et nos cū arbuta plātam: itadiū eis aquā fundim. quousqz ea in terra p̄ualuisse videam: at si semel radice fixerint a rigādo cessam. habem de his signis atqz virtutibus q̄ adhuc subtili cōsiderare debeam. Sancta q̄p̄ ecclesia quotidie spiritaliter facit: qd̄ tunc per apostolos corporaliter faciebat. Nā sacerdotes eius cū per exorcismi gratiā manū credentibus imponūt: habitare malignos spūs in eozū mētibus p̄tradit: qd̄ aliud faciūt: nī si demonia eijciūt: Et fideles quosqz qui iam secularia verba derelinquūt: sancta autē mysteria insonant. linguis loquūt nouis: qui dum bonis suis exhortationibus maliciā de alienis cordibus auferunt. serpentes tollunt: et dum pestiferas suasionēs audiūt: sed tamen ad operationem p̄uā minime pertrahunt. mortiferū est quod bibūt sed nō eis nocebit: qui quotiens proximis suos in bono opere infirmari conspiciunt: dū exemplo sue operationis illoz vitā roborāt: super egros manus imponunt vt bene habeant. Que nimirum miracula tanto maiora sunt: quanto spiritalia: et quanto per hec nō corpora: sed anime suscitantur.

Et dominus quidem iesus postqz locutus est eis: assumptus est in celum: et sedet a dextris dei. Illi aut profecti p̄dicauerūt vbiqz: dño cooperante: et sermonē p̄firmante: sequentibus signis.

HIERO. Dominus iesus qui de celo descenderat ad liberandā infirmitatis nostre naturā: ipse etiā super celos ascendit. vnde dicit: Et dominus quidē iesus postqz lo. est eis ass. est in celū. **AVG.** de con. eū. In quo satis videtur ostendere nouissimū cū illis in terra p̄missū habuisse sermonē: quāvis nō omnimodo ad id coartari videat nō enī ait: Postqz hec locutus est eis. vnde admittit si necessitas cogeret: nō illam fuisse nouissimā locutionē: sed ad omnia que euz eis omnibus illis diebus locutus est posse pertinere qd̄ dictū est: Postqz locutus est eis. ass. ē in celū. Sed quia ea q̄ sup̄a diximus magis suadet nouis-

simū diē fuisse: ideo post p̄missam locutionē quā marcus cōm memorauit: adiunctis etiā il is verbis que cōm memorant in actibus apostolorz: credendū est assumptū ē dñm in celū. **GREGO.** in ho. In veteri testamēto cōm nouimus q̄ helias sūt rapti in celū. S; aliud est celū ethe reū: aliud celū aerē. Celū quippe aerē terre est. p̄mū. In celū itaqz aerē helias subieciatus ē: vt in secreta quādā regione terre repente duceret: vbi in magna tā carnis et spūs quiete viueret quoadusqz ad finē mūdī redcat: et mortis debitū soluat. Norādū quoqz est q̄ helias in caru legat ascendisse: vt videlicet ap̄c illis demonstraret: quia homo purus adiutorio indigebat alieno. Redemptor autē noster nō curru: nō angelis subleuatus legit: quia qui fecerat omnia sup̄ omnia sua virtute ferebat. Considerandū vero nobis est qd̄ marcus subdit: Et sedet a dextris dei. cū Stephanus dicat: Video celos apertos et filii hoīs stantē a dextris dei. sed sedere iudiciū est: stare vero p̄guantis vel adiuantis. Stephanus ergo in laboris certamine positus stantē vidit quē adiutor ē habuit: sed hūc post assumptionē marcus sedere describit: quia post assumptionis sue gloriā: iudex in fine videbit. **AGV.** de lym. bolo: Sessionē igit istā nō accipiam: quasi sit in humanis membris positus: tanq̄ pater sedeat in sinistra viliū sedeat a dextris: sed ipam dexterā itelligimus potestatis: quā accepit ille homo a deo: vt veniat iudicaturus q̄ p̄i mo venerat iudicandus. Sedere enī habitare itelligit: quomodo dicimus de quocūqz hoīe: In illa patria sedet p̄res annos. Sic ergo credit habitare christū in dextera dei patris. Beatus enī est: et habitat in beatitudine que dextera p̄is vocatur. Ibi enī ois dextera ē: qz nulla ibi miseria. Sequit: Illi aut p̄fecti sūt. vbiqz dño coop. et ser. p̄fir. sequē. signis. **BEDA:** Nota q̄ mare? euāgelista cū gētiū suū q̄to inchoauit tardū: tanto in loquutione ita scribēdo porrexit. ab initio. n. euāgelice p̄dicationis qd̄ a iōāne factū ē cepit: et ad illud vsqz tps narrādo p̄uenit q̄ apli idē euāgelij verbū p̄ totū orbē seminauerūt. **GREGO.** in ho. Quid aut in his p̄siderādū ē: nisi q̄ p̄ceptū obediētia: obediētia vero signa secuta sūt. Preceperat. n. dñs: Euntes in mūdū vniuersū p̄dicare euāgelij. et in acm. et erūt mibi testes vsqz ad extremū terre. **AVG.** ad elichium Quo aut pacto ab aplis ē p̄dicatio ista cōpleta: qz vsqz adhuc sūt gētes in qbus mō cepit: et in qbus nō dū cepit ip̄let: Nō vtiqz hoc a dño sic mādatū ē aplis: itaqz ip̄i lo li qd̄ tūc loq̄bat tantū mun? fuerint impleti: sicut eis solis vī dixisse: Ecce ego vobiscū sū vsqz ad p̄sumationē seculi. qd̄ m cū vniuersē eccle p̄misse q̄ alijs moritibus alijs nascētibz hic vsqz in seculi cōsumationē sum ra est: qd̄ nō itelligat. **THEO.** P̄cedū est autē q̄ hic p̄sermo p̄ opa p̄firmat: sicut in apostolis tūc op̄ationes cōfirmabāt sermonē sequētibz signis. Fiet autē o christe vno stri sermones quos de virtute dicimus p̄ opa p̄firmari et aeris: vt tandē simus p̄fecti et cooperante in omnibz vrbis et operibus: quā te docet finem et op̄erū gloriā.

AMEN.

Feria tertia post dominicā In rap. al. xij.
Erat pascha agimo: um. xvi.
Dominica in sancto pascha. Marie magdalene. xvi.
In ascensione dñi. Recubentibus. xj. vltimo
Dñica sexta post pentecostē. Cū turba multa. xij.
Dñica. xj. Exiens iesus de sinibus. xj.
In decollatiōe Joānis baptiste. Misit herodes. xj.
Accesserūt ad iēsū iacobus et iohannes fi. xj.
In sanctorz cyriaci largi et smaragdi. xj.
Euntes in mundum vniuersum. xj.
In natali p̄fessorz. Videte vigilare et orate. xj.
Feria quarta quatuor: tempoz septembz. ix.
Respondens vnus de turba. vi.
Sabbato p̄mo q̄dragesime. Cū sero cēt factū.

ea q̄ scripsit: nō rumore cognouit: s; ab initio fuerat ipse subsecut. vñ sequit. Vñ est et mihi affecuto a principio oia diligenter ex ordine tibi scribere optime theophile.

AMBRO. Cū dicit: Vñ est et mihi: nō negat deo vñ su: a deo enī pparat volūtas hominū. Prolixiorē autē hūc euāgelij librum q̄ ceteros ēē nemo dubitauerit: et ideo nō ea q̄ falsa sūt: s; q̄ vera sibi vēdicat. Et id dicit: affecuto quidē oia vñ est scribere nō oia: s; ex oibus: q̄ q̄ fecit iesus si scribant oia: nec ipm mūdū cape arbitro: Lō sulto autē q̄ ab alijs sūt scripta pterit: vt pp̄ijs q̄buldaz singuli euāgelioz libz mysterioz gestoꝝq; miraculis eminerēt. **THEO.** Scribit autē ad theophilū vñ in elytū so: itas et principē: q̄ q̄ dicit Optime: nō dicebat nisi principib; et p̄sib;: sicut et paulus festo p̄sidi dixit: Optime feste. **BEDA:** Theophil' autē interpretat amās deū: vel amat' a deo. q̄ quis q̄ amat deū siue a deo se de siderat amari: ad se scriptū putet euāgelij: et vñ sibi datū mun' sibi q; mēdātū pign' p̄seruet. Nō aut nouoz quorūlibet eidē theophilo et velut ignoroz: rō pandēda: sed eoz de q̄bus erudit' ē verboz: p̄mittit veritas exprime' da cū subdit: Ut cognoscas eoz verboz de q̄b; erudit' es: veritatē. i. vt quo qd ordine a dño gestū dictūve sit: ag noscere queat. **CHRY.** Vel aliter: vt certitudinē habeas et secur' existas: q̄ auditu pceperas. p̄spiciēs in scriptura. **THEO.** Plerūq; n. cū sine scripto aliqd dicit: calū niant illud q̄t falsū. cū vero qd q̄ dicit scripsit: tūc magis credim'. q̄t nisi putaret vera: nō scriberet. **CHRY.** Vel aliter: Totū euāgelij p̄missū duo p̄tinet: p̄dicationē eoz: q̄ an cū euāgelij scripserāt: puta matthei et marci: et rurū cur et ipse scribere p̄posuit. Cū vñ dixisset: Conati sūt. vocabulū potens applicari et ad p̄sūpūose aggredietes materiā: et ad bonē p̄tractates illā: Duab; additio nib; dubiā sniaz certificat: p̄mo quidē q̄ dixit: Que in nobis cōplere sūt rerū. scō q̄ dixit: Sicut tradiderunt nobis q̄ ab initio ipsi viderūt. Simul aut h qd dico Tradiderūt. indicare mihi videt q̄ et ipsi moneant p̄pagare: velut enī illi tradiderūt: ipos quoq; oportebit accipien tes seriatim adinuicē p̄mulgare. Nō dū aut cōmendātes scripturē q̄ tradita fuerāt: p̄tingebat icōueniēcia plurimā puenire diuturnitate ipis. vñ merito q̄ de p̄mis vñsoz vbi et ministris vbi acceperāt i scriptū vñuerso mūdo traditiōē p̄stiterūt: et calūntias p̄pellētes: et obliuionez destruentes: et ex ipa traditiōe itegritatē accōmodātes. .i.

Ut in diebus herodis regis iude sacerdos qdaz noie zacharias de vice abia: et vxor illi de filiabus aaron: et nomē eius helisabeth. Erāt aut iusti ambo an deū: icēdētes i omnibus mādatis et iustificatiōibus dñi sine q̄rela. Et nō erat illis filius: eo q̄ esset helisabeth sterilis et ambo processissent in diebus suis.

CHRY. Euāgelice narratiōis exordij a zacharia sumit et natiuitate ioānis: mirū ante mirū edificēs: minus anī mal'. nā qm virgo paritura erat: p̄parauit ḡa vt ver' prius acciperet. Declarat aut ipse cū dicit: Fuit in diebus herodis: et adiūc dignitatē cū subdit: Regis iude. Alius aut herodes fuit q̄ ioānnē occidit: s; ille tetrarcha fuit: h aut rex. **BEDA:** Tempus aut herodis alienigene regi dñico attestat aduentui. Predictū namq; fuerat: q̄ nō deficiet princeps de iuda: neq; dux de femore ei' donec veniat q̄ mittendus ē. Ex quo enī patres ex egypto exierūt sue gentis iudicib; vsq; ad samuel p̄phetā: ac deinde regibus vsq; ad trāsmigrationē babylonie regebant. Post reditū vñ babylonie p̄pōnticez rex sūma gerebat: vsq; ad hircanū regē simul et p̄tūficē: quo ab herode iterēpro iudee regnū ipi herodi alienigene iussu augusti cesari tradit gubernādū: cuius. xxxj. anno iuxta p̄phetiā supradictā: q̄ mittendus erat aduentū. **AMBRO.** Docet aut

nos diuina scriptura nō solū mores in his q̄ p̄dicabiles sūt: s; etiā parētes oportere laudari: vt vclut trāsmittā i maculate puritatis hereditas: in his quos volum' laudare p̄cellat. Nō solū igit a parētib; s; etiā a maiorib; sancti ioānis nobilitas p̄pagat: nō seculari p̄tate sublimis s; religionis successiōe venerabilis. Plena est igit laudatio q̄ genus: mores: officiū: factū: iudiciū cōprehēdit: officiū in sacerdotio. vñ dicit: Sacerdos quidā noie zacharias. **BEDA:** in ho. De sacerdotaliēni p̄sapia ioānes ortus: vt eo potentius imitationē sacerdotij p̄conigaret quo ipm ad sacerdotale gen' p̄tinere claresceret. **AMBRO.** Genus aut cōprehēdit in maiorib; vñ sequit: De vice abia. i. nobilis inter familias. **BEDA:** Erāt. n. p̄ncipes factuarj. i. sumi sacerdotes tā de filijs cleagar q̄ de filijs itamar: quoz vices fm ministeria sua vt ingrederent domū dei. xxiij. sortibus dauid distinxit: in q̄bus familie abia de qua zacharias ortus est: sortis p̄git octaua. Nō aut frustra p̄mus noui testamēti p̄co i octaua sortis iure nascit: q̄ sicut septenario sepe numero p̄pter labatū vetus testamēti: sic nouū aliquoties p̄conarium p̄pter sacramētū dñice vel nostre resurrectionis exprimit.

THEO. Volēs etiā oñdere q̄ legaliter ex sacerdotali genere erat: subdit: Et vxor illi de filiabus aaron: et nomē ei' helisabeth. Leuit. xxiij. Nō. n. p̄mittēbat de alia tribu vxorē accipere: sed de sua. helisabeth interpretat: q̄daz: rias vero memoria dñi. **BEDA** in ho. Iustus. n. parēbus ioānes est genit' vt eo p̄fident' iusticie p̄cepta populus daret: q̄ hec ipa nō q̄t nouitia didicisset: vñ de redituario iure a p̄genitorib; accepta fuaret. vñ de sequit: Erāt aut ambo iusti an deū. **AMBRO.** Et sic mores i equitate cōprehēdit. Bene aut dicit an deū fieri. n. p̄t vt aliq; affectata bonitate populari iustus videat: imbi iustus aut ante deū nō sit: si iusticia nō ex mentis simplicitate formet: s; adulatiōe simulet. Perfecta igit laus ē ante deū iustus ēē: solus. n. p̄fectior est q̄ ab eo p̄bat: q̄ nō p̄t falli. Factū aut cōprehēdit in mādatis: in iustificatiōe iudiciū. vñ sequit: Incedētes i oib; mādatis et iustificatiōib; dñi. Cū enī mādatis celestib; obedim': in mādāt dñi incedim'. cū p̄grue iudicam': tenere dñi iustificatiōes videmur. Prouidere aut oportet bona nō solū corā deo: sed etiā corā hoib;. vñ sequit: Sine q̄rela. Nulla. n. q̄rela est vbi et mentis bonitas concordat et facti: et plerūq; iusticia durior hoib; q̄rela excitat. **ORI.** P̄t etiā aliqd iustū iustite fieri: vt si iactāte cā q̄s paup̄i largiat: qd nō ē sine q̄rela. Sequit: Et nō erat illis fili' eo q̄ erat steris helisabeth: et ambo p̄cessissent in dieb; suis. **CHRY.** Nō solū aut helisabeth erat steris: s; et p̄iarchaz p̄uges: Sara Rebecca Rachel: qd dedecus erat antiq̄s. nō possumus dicere q̄ peccati effect' ēēt sterilitas: eūcti iusti: cūc vñio si. Hec aut fuit sterilitatis cā: vt cū videris virginē parientē dñm: nō sis incredulus excreitās mentē tuā in alio steriliū. **THEO.** Et vt etiā tu addisceres q̄ lex dei multiplicationē filioz nō appetit cor palē: s; magi spūalē. P̄cesserāt aut ambo: nō solū fm cor'p': s; fm ipm ascēsiōes in corde ponētes: et vitā suā vñdiē et nō vt noctem habētes: quasi in die honeste ambulantes.

Factū est aut cū sacerdotio fūgeret zacharias in ordine vicis sue an deū fm p̄suetudinē sacerdotij sorte exiit vt incensū poneret: ingressus in templum domini. Et omnis multitudo populi erat orans foris hora incensi.

BEDA: Per moysen dñs vñū p̄stituit sūmū sacerdotē cui mortuo vñū succedere iussit: et h vsq; ad dauid ipa seruati ē: a q̄ plures fieri dño agēte decreuit ē vñ nūc zacharias in ordine vicis sue sacerdotio funct' ēē asserit: cū dicit: Factū ē aut cū sacerdotio fūgeret zacharias in ordine vicis sue ante deū fm p̄sue. sacer. sorte exiit vt incensū poneret